

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проєкту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2026 рік» щодо забезпечення повної виплати пенсій, призначених або перерахованих на виконання судових рішень»

I. Обґрунтування необхідності прийняття законопроекту

Чинна редакція пункту 14 розділу «Прикінцеві положення» Закону України «Про Державний бюджет України на 2026 рік» делегує Кабінету Міністрів України право визначати порядок здійснення видатків на виплату пенсій, перерахованих за рішенням суду, за окремими напрямками у розрізі джерел їх виплати. На виконання цієї норми Кабінетом Міністрів України було прийнято постанову від 14 липня 2025 р. № 821, якою запроваджено механізм виплати таких пенсій пропорційно виділеним бюджетним асигнуванням.

Це не поодинокий випадок, а частина системної практики, що триває вже другий бюджетний рік поспіль. Аналогічна за змістом норма (пункт 25 розділу «Прикінцеві положення») та механізм понижувальних коефіцієнтів (стаття 46) містилися в Законі України «Про Державний бюджет України на 2025 рік» від 19 листопада 2024 р. № 4059-IX. Таке повторення свідчить про необхідність усунення на рівні закону нормативної можливості відтворення відповідного механізму, а не лише заміни окремого підзаконного акта.

Рішенням Київського окружного адміністративного суду від 4 березня 2026 року, залишеним без змін постановою Шостого апеляційного адміністративного суду від 8 червня 2026 року у справі № 320/51895/25, постанову № 821 визнано протиправною та нечинною. У матеріалах справи також зазначено процесуальний статус касаційного перегляду.

19 серпня 2026 року Кабінет Міністрів України прийняв постанову № 1046, якою постанову № 821 визнано такою, що втратила чинність, але одночасно внесено зміни до Порядку, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 14 лютого 2025 р. № 157. Постанова № 1046 безпосередньо встановлює пропорційний розподіл видатків на виплату пенсій, перерахованих на виконання рішень суду, виходячи з виділених бюджетних асигнувань у межах помісячного розпису, а новий пункт 5-1 Порядку № 157 передбачає аналогічний механізм пропорційного розподілу бюджетних коштів.

Таким чином, зміна конкретного підзаконного акта не усуває ризику відтворення самого механізму. Саме тому необхідно встановити на рівні закону чіткі межі для його застосування.

II. Мета і завдання законопроекту

Метою законопроекту є законодавче закріплення обов'язку повної та своєчасної поточної виплати пенсій, призначених або перерахованих на виконання судових рішень, що набрали законної сили, та унеможливлення повторного запровадження — незалежно від форми, найменування чи місця закріплення відповідного акта — механізму, який ставить виконання судових рішень у залежність від обсягу бюджетних асигнувань, надходжень, касових можливостей чи інших обставин, не пов'язаних із розміром пенсії, визначеним відповідно до закону та судового рішення.

III. Загальна характеристика і основні положення законопроекту

Законопроектом пропонується внести до Закону України «Про Державний бюджет України на 2026 рік» зміни до статті 30 та пункту 14 розділу «Прикінцеві положення».

Стаття 30 доповнюється положенням про незастосування понижувальних коефіцієнтів до пенсійної виплати в частині її розміру, визначеного або нарахованого на виконання судового рішення, що набрало законної сили, якщо відповідну пенсію призначено або перераховано на виконання такого рішення, а також про недопустимість використання цієї статті як підстави для зменшення такого розміру.

У пункті 14 зберігається чинний текст, включаючи положення про застосування з 1 січня 2026 року та здійснення видатків за окремими напрямками у розрізі джерел їх виплати; точково уточнюються слова «виплати перерахованих за рішенням суду пенсій» шляхом їх заміни словами «виплати пенсій, призначених або перерахованих за рішенням суду». Пункт доповнюється вимогою повної та своєчасної поточної виплати, прямою заборобою пропорційного чи іншого зменшення, розподілу, черговості, пріоритетності або відстрочення такої виплати через бюджетні чи організаційні механізми, заборобою перекласифікації невикраченої поточної частини в іншу категорію пенсійної заборгованості, застереженням щодо бюджетних повноважень Кабінету Міністрів України та резервним механізмом у разі відсутності чинного порядку.

IV. Стан нормативно-правової бази у даній сфері правового регулювання

Відносини у цій сфері регулюються Конституцією України, Бюджетним кодексом України, Законом України «Про Державний бюджет України на 2026 рік» № 4695-IX, Законом України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб» № 2262-XII, Законом України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» № 1058-IV, Законом

України «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень» № 4901-VI, а також підзаконними нормативно-правовими актами у відповідній сфері. Запропоновані зміни не передбачають внесення змін до інших законодавчих актів.

V. Фінансово-економічне обґрунтування

Законопроект не передбачає одномоментного погашення ретроспективної пенсійної заборгованості та не встановлює окремої нової виплати понад зобов'язання, що впливають із чинного законодавства та судових рішень, що набрали законної сили. Водночас у разі фактичного переходу від неповної або відстроченої поточної виплати до повної та своєчасної виплати може виникнути потреба у відповідному коригуванні планування видатків бюджету Пенсійного фонду України та пов'язаних із ними бюджетних ресурсів. Остаточна оцінка впливу законопроекту на бюджетні показники має здійснюватися з урахуванням фактичних обсягів відповідних поточних пенсійних виплат, бюджетних призначень та асигнувань.

У матеріалах Кабінету Міністрів України у справі № 320/51895/25 зазначено, що загальний обсяг заборгованості за відповідними судовими рішеннями станом на липень 2026 року становить понад 97 млрд грн. Ця сума характеризує накопичену заборгованість і не є сумою, яку законопроект пропонує погасити одномоментно.

Усунення нормативної підстави для відтворення механізму пропорційного розподілу поточних виплат має сприяти зменшенню ризику подальшого накопичення нової заборгованості та пов'язаних із цим адміністративних і судових витрат.

VI. Прогноз соціально-економічних та інших наслідків прийняття законопроекту

Прийняття законопроекту сприятиме підвищенню передбачуваності та повноти поточних пенсійних виплат, зменшенню ризику накопичення нової заборгованості та підвищенню ефективності виконання судових рішень. Законопроект не передбачає одномоментного погашення ретроспективної заборгованості.

Народний депутат України

КОЖЕМ'ЯКІН А.А.

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
Підписувач: Кожем'якін Андрій Анатолійович
Сертифікат: 3FAA9288358EC003040000003EAE2800BB87DB00
Дійсний до: 14.11.2026 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
168д9/1-2026/205425 від 01.09.2026

2328428